Cena 10 groszy

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie 2 zł.
Z odnoszeniem do domu 2 zł. 50 gr.
Na prowincji z przesyłką pocztową . . . . 3 zł.
Zagranicą . . . . . . 5 zł.
Cena pojed. egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na str. 1. 2. 3. gr. 10.
Nekrologi gr. 10. zwyczajne gr. 5

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI,
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 po poł.

№ 213 (7843) Czwartek, dnia 18 Września 1924 r Rok XXXII

Gdzie milutko spędzimy wieczór sobotni?

WĘGIEL Górnośląski

z kopalń:

Max, Hramsta, Georg, Oheim, Fanny, Hoym, Fürsten, Emanuelssegen, Marie, Böer, Brade, Heinrichsglück, Neuglückauf, Prinzen, Heinrichsfreude

po cenach kopalnianych na weksle 3 miesięczne.

PORTLAND CEMENT

z pieców rotacyjnych fabryki „RUDNIKI" po cenach fabrycznych na weksle 1½—2 miesięczne.

KOKS ZABRZECKI

Z „EMMA" i „WOLFGANG"
po cenach hutniczych
na weksle 3 miesięczne.

WAPNO CZĘSTOCHOWSKIE „Rudniki"

na weksle 3 miesięczne.

SUPERFOSFAT od 14 do 22 proc.

po cenach fabrycznych na weksle 3 miesięczne

— poleca —

KALISKA SPÓŁKA OPAŁOWA
KAZIMIERZOWSKA 1. :-: TEL. 92.

LEKARZ-DENTYSTA 1746
W. ZYNGER
ul. Warszawska № 21, (dom Synaderki)
POWRÓCIŁ, przyjmuje od 9 r.—7 wiecz.

Lekcje śpiewu

POSTAWIENIE GŁOSU I DYKCJI
udziela 1749
M. Krzyżanowski
ul. Warszawska 8, II p. g. 7—8 w. prócz świąt.

Potęga prasy amerykańskiej.

O rozwoju prasy codziennej w życiu narodów, wnioskować można ze znaczenia, jakie w życiu Ameryki odgrywa dziennik. Pod tym względem prasa Europy mimo swego wysokiego rozwoju, nie może iść w porównaniu z pismami Nowej Ziemi. Dla ilustracji tej potęgi siódmego mocarstwa w świecie, przyjrzeć się warto organizacji dziennika amerykańskiego tych rozmiarów i tak olbrzymiej organizacji, jak nowojorski dziennik „New York Times".

Wydanie niedzielne „New York Times": ma 102 strony dużego formatu 24 stron dodatku ilustrowanego i 64 strony dodatku literackiego — razem 190 stron. Numer wielkanocny tego pisma składał się z 360 stron. Taka gazeta olbrzym kosztuje tylko 5 centów, chociaż papier zużyty na to wydawnictwo, wart jest conajmniej ćwierć dolara. Artykuły redakcyjne i depesze w pierwszym i drugim dziale zajmują 44 strony, przegląd nowych wydawnictw 32 strony. Dział, w którym podawane są notatki o uroczystościach familijnych w sferze towarzyskiej, liczy stron kilkanaście. Sport zajmuje stosunkowo nie wiele miejsca, bo zaledwie 8 stron informację o nowych budynkach, nieruchomościach i ogłoszenia o wynajmie mieszkań 18 str. itd. Oczywiście, że przeczytanie podobnego wydawnictwa od deski stanowi już całkiem poważny wysiłek i jest dla większości czytelników niewykonalne.

Jak wygląda redakcja takiego olbrzymiego wydawnictwa?

Mieści się ona we własnym, 14 piętrowym gmachu przy 43 ulicy w N. Jorku. Pismo to powstało w 1852 roku i do 1896 było nie wielkiem, ale wpływowem wydawnictwem a W 1896 roku nabył je Adolf Ochs, który jest i obecnie jego właścicielem i rozwinął do dzisiejszych potężnych rozmiarów.

W Ameryce i samym Nowym Jorku są pisma o większym jeszcze nakładzie niżli „New York Times", naprzykład „New York" American", „World" Ewening Journal albo brukowa „New York Daily New" która bije od 600 do 800 tysięcy egzemplarzy, ale „New York Times" uważana jest za najwpływowsze i najbogatsze wydawnictwo codzienne w Ameryce. W dni powszednie nakład jego wynosi 350 tysięcy egzemplarzy, w niedzielę 600 tysięcy.

Właściwa redakcja „New York Timesa" mieści się na 9 piętrze i składa się z 9 sal, urządzonych z komfortem. W każdej sali dwa, lub 3 biurka, telefon i maszyna do pisania. Zdala od reporterów; dokuczliwych dzwonków telefonicznych i biur wydawnictwa oraz od przeszkadzających w pracy interesantów, dziennikarz publicysta może pracować spokojnie. Obok znajduje się elegancka sala posiedzeń redakcyjn. które odbywają się codziennie pomiędzy godziną 12 a 1 w południe. W posiedzeniach tych bierze 8 redaktorów i 4 fachowych kierowników. Przewodniczący naczelny redaktor. Właściciel pisma do spraw redakcyjnych nie wtrąca się wcale, mieszka on w kilko pokojowym lokalu na 14 piętrze tejże kamienicy. Obok sal redakcyjnych mieści się obszerna, dobrze zorganizowana bibljoteka.

Ale wstąpmy do najniższego piętra znajdującego się pod ziemią, gdzie mieszczą się maszyny drukarskie. Jest ich 64. Jedna z nich najnowszego systemu „Noc", kosztuje 150000 dolarów. Biją one w ciągu godziny 600 tysięcy egzemplarzy po 24 stron, lub też 480 tysięcy egzemplarzy po 32 stron. W lokalu maszyn wpanuje ruch i hałas nie opisany...

W zecerni pracuje 70 maszyn, składających pismo, ale i w tym amerykańskim dzienniku, niektóre ogłoszenia są jednak składane ręcznie. Jedno z pięter zajmuje zakład fotograficzny inne zaś fotografja.

Dział zagraniczny, to cały departament ministerstwa. Tu czytają tylko pisma obce. Dalej dział telegrafu iskrowego, gdzie można wyraźnie słyszeć stukanie aparatu telegraficznego w Paryżu lub dźwięki orkiestry w Chicago.

W niewielkim stosunkowo pokoju mieści się oddział Tow. telegraficznego Associated Press, obsługującego wszystkie dzienniki amerykańskie Stoi tu dziesięć aparatów t. zw. Mokrum. Tu się rodzą obiegające cały świat depesze.

Ciekawie wygląda sala reporterów. Koncentrycznie rozmieszczono półokrągłe biurka, przy których pracują reporterzy. Pośrodku miejsce szefa. Jak wódz na polu bitwy, wydaje on rozkazy całej armji. Tu z całego olbrzymiego miasta nadchodzą telefoniczne wiadomości o zabójstwach, pożarach, kradzieżach, przyjeździe wybitnych osób, wynikach zawodów sportowych itp. Reporterzy w liczbie około 50, na rozkaz swego szefa udają się na miejsce wypadków, lub po wywiad. W tej sali decydują się nieraz losy różnych znakomitości teatralnych, kinoteatrów, sportów.

Warto zajrzeć do sali, w której wydawnictwo sprzedaje swe nowiny. Na ścianach, na haczykach, wiszą świeże odbitki wiadomości, które mają być ogłoszone w następnym wydaniu. Tu też mieszczą się liczne aparaty telegraficzne. Każde z pism nabywających w redakcji „New York Timesa" wiadomości; ma tu swój własny aparat; który niezwłocznie przetelegrafuje nowinę do S. Francisko, Londynu, Kanady, Indji, Australji. Jest w tej redakcji inna jeszcze osobliwość, t. zw. trupiarnia. Tu zgromadzony jest materjał biograficzny dotyczący przeszło tysięcy osób, zajmujących więcej lub mniej wybitne stanowiska, lub głośnych w świecie. Jeśli zachodzi potrzeba napisania nekrologu — materjał jest pod ręką.

W wydawnictwach pracuje około 2000 ludzi; redaktorów, reporterów, urzędników i robotników.

Alle to jeszcze nie wszystko. „New York Times ma swój klub dla robotników z czytelnią i wykładami z dziedziny dziennikarstwa. szpital, urządzony wzorowo, pogotwie lekarskie; salę operacyjną i nawet osobną salę, przeznaczoną dla odpoczynku dla pracujących w piśmie dziewcząt, których jest około pięciuset. Jest tu i restauracja otwarta od godziny 7 rano do 3 w nocy. Bywa w niej do tysiąca osób w ciągu doby. Obiady są tańsze niż gdzieindziej, a osoby, zarabiające mniej niż 15 dolarów tygodniowo, otrzymują tu obiad bezpłatnie. Oczywiście kuchnia zaopatrzona jest we wszelkie najnowsze urządzenia techniczne.

Składajcie ofiary na inwalidów wojennych.

TELEGRAMY.

Kontrola Ligi nad b. krajami nieprzyjacielskimi.

GENEWA, 17.9. Stała wojskowa komisja doradcza Ligi Narodów zakończyła swe prace nad projektem. dotyczącego przyszłej organizacji kontroli Ligi Narodów w b. krajach nieprzyjacielskich. Kontrola ta będzie funkcją stałą, nie w tym sensie jednak,, iż Liga Narodów ma utrzymywać stałe w byłych krajach nieprzyjacielskich komisje kontrolne, lecz w sensie prawa do zarządzania przez Radę Ligi kontroli w każdym wypadku gdy zajdlzie tego potrzeba.

Komisja powołana do wyciągnięcia wniosków z ostatniej dyskusji nad sprawą bezpieczeństwa i rozbrojenja, nie odbędzie zapewne dziś posiedzenia. Nieurzędowe narady, prowadzone w tej sprawie wskazują na konieczność odłożenia terminu zwołania tej komisji. Nie mniej jednak nie należy z odroczeniem tego terminu wyciągać wniosków pesymistycznych.

Min. Skrzyński pozostanie w Genewie.

GENEWA, 17.9. Wobec ukazania się w niektórych pismach wiadomości o rzekomym powrocie ministra Skrzyńskiego w najbliższych dniach do Warszawy, Polska Aj. Telegraficzna jest upoważniona do oświadczenia, że wiadomość ta jest mylna. Jak wiadomo minister Skrzyński został wybrany przez komisję rozbrojeniową do komitetu dwunastu, mającego opracować projekt paktu gwarancyjnego. Prace tego komitetu, zapoczątkowane przez Herriota i Mac Donalda, są od czasu traktatu wersalskiego jednym z etapów na drodze do zorganizowania pokoju europejskiego. Wobec doniosłości spraw, rozważanych przy komitecie, pan minister Skrzyński nie będzie mógł prawdopodobnie opuścić Genewy przed ukończeniem prac komitetu.

Przeciwko rzekomym szpiegom polskim.

MOSKWA, 17.9. Okręgowy sąd wojskowy w Petersburgu przystępuje do procesu przeciwko rzekomym szpiegom polskim. Na ławie oskarżonych zasiądą były pułkownik armji carskiej Muzalewskij, artysta Kucko, Żylin, Grybenko i Genni. Trzej pierwsi oskarżeni są o szpiegostwo ostatni zaś o kontrabandę. Sprawa odbywa się bez udziału stron. Prawo obrony przyznano jedynie Muzalewskiemu z powodu jego głuchoty.

Japonja, a wojna w Chinach.

NOWY JORK, 17..9. Wedle doniesień z Tokio wkroczenie wojsk Czang Tso Lina do Mukdenu, gdzie zostały skoncentrowane główne siły, mające ruszyć na Pekin, spowodowało ostry sprzeciw ze strony generalnego konsulatu japońskiego. Nie jest wykluczone, iż do Mukdenu zostaną wysłane wojska japońskie dla zapewnienia porządku.

Nowy biskup przemyski.

LWOW, 17.9. Na miejsce zmarłego biskupa przemyskiego, Pelczara,, djecezję przemyską obejmuje ks. biskup sufragan krakowski Anatol Nowak.

Powstanie w Gruzji.

PARYŻ, 17.9. Przedstawicielstwo Gruzji w Paryżu podaje do wiadomości, że powstanie w Gruzji rozszerza się i przyjmuje niepokojące dla Sowietów rozmiary. Powstanie rozszerzyło się na południową strefę Kaukazu. Powstańcy chcą przeszkodzić nadsyłaniu posiłków przez Sowiety, zniszczyli tunel kolejowy między Tyflisem a Batumem. Sześć prowinjci Gruzji znajduje się w rękach powstańców.

Sowiety, a Liga Narodów.

GENEWA, 17.9. Rząd Sowietów odrzucił propozycję Ligi Narodów w sprawie pośrednictwa między Sowjetami, a powstańcami w Gruzji.

Steiger przed sądem doraźnym.

LWOW, 17.9. Dziś w drugim dniu rozprawprzeciwko Steigerowi zeznawali w dalszym ciągu świadkowie. Wszyscy świadkowie byli zaprzysiężeni.

Z dzisiejszych zeznań ciekawe jest zeznanie świadka Hutina, który zeznaje inaczej niż wszyscy inni świadkowie, a mianowicie oświadcza, że po wybuchu bomby widział dwóch osobników, z których jeden w jasnym płaszczu uciekał do kamienicy przy ul. Legjonów 3. Świadek twierdzi, że policja otoczyła bramę Nr. 1, podczas gdy w bramie Nr. 3 skryli się rzeczywiście sprawcy zamachu. Policjanci zeznawali, że brama Nr. 3 była zamknięta. Jednak świądek w dalszym ciągu upiera się przy swem twierdzeniu,, że sprawcy zamachu ukryli się w bramie Nr. 3 a nie w bramie Nr. 1.

Drugie charakterystyczne zeznanie jest zeznanie inspektora Policji Państwowej p. Łukomskiego, który oświadczył, że bezpośrednio po zamachu kiedy wiózł w dorożce do komisarjatu oskarżonego i świadka Pasternakównę, ta ostatnia przysięgała na wszystko, że nikt inny, tylko właśnie Steiger rzucił bombę.

W oczekiwaniu chwili odwetu.

BERLIN, 17.9. Na kongresie Ostbundu w Wrocławiu. którego obrady połączono z uroczystością ku pamięci bitwy pod Tannenbergiem Prezes Ostbundu Tilly wygłosił płomienną mowę, w której oświadczył, że bitwa pod Tannenbergiem służyć może jako dowód, iż naród niemiecki ożywiony jedną zgodną myślą zawsze zwycięży nad światem słowiańskim.

W wyniku Wielkiej Wojny obszary Marchji Wschodniej odłączone zostały od swej macierzy lecz fakt ten musi zniewolić Niemcy do wytężonej pracy, gdyż nadejdzie chwila, w której te odłączone kraje znów powrócą do jedności niemieckiej. Zjazd Ostbundu przyjął szereg rezolucji, między innemi rezolucję, wzywającą Rząd do osiedlania włościan w zwartym szeregu nad granicą wschodnią.

Hiszpanja nie chce się wyrzec Morokka

MADRYT, 17. Sytuacja wojsk hiszpańskich w zachodniej strefie Marokka poprawiła się. Droga łącząca Tetuan z Ceutą, jest ju wolna i znajduje się w normalnych warunkach bezpieczeństwa. Dyrektorjat, redukujący pozycje hiszpańskie, nie zamierza bynajmniej ustępowac ze strefy wpływów w Hiszpanji, a tem samem zrzec się swych praw i obowiązków względem tej strefy

Bandy bolszewickie grasują na granicy Besarabji.

BUKARESZT, 17. Banda złożona z 25 uzbrojonych bandytów w mundurach rosyjskich, napadła na graniczną wieś Mikołajewka w południowej Besarabji, gdzie odbywał się właśnie jarmark. Banda zamordowała burmistrza i jego żonę i obrabowała kasę miejską W czasie pościgu bandyci zastrzelili dwóch żandarmów. Celem okrążenia bandytów wysłano znaczne oddziały wojska

Prace nad sądownictwem.

WARSZAWA, 17. Ministerstwo sprawiedliwości przygotowało szereg projektów ustaw, regulujących poszczególne sprawy sądowe we wszystkich trzech zaborach. Ministerstwo przygotowało ponadtó projekt noweli do ustawy o sędziach i prokuratorach sądów ogólnych.

Nowe wnioski na Radę Ministrów.

WARSZAWA, 17. Na pierwszem posiedzeniu Rady Ministrów, które odbędzie się 17 bm. (w środę) omawiane będą następujące sprawy: ustalenie mnożnej uposażeń panstwowych na październik, uregulowanie kwestji rządowych w Łucku, sprawa likwidacji majątku ruchomego i nieruchomego na rzecz Związku inwalidów, o płatnościach za mieszkania funkcjonarjuszów państwowych i oficerów zajmowanych w gmachach państwowych,, skasowanie samochodu b. ministra zdrowia publ. ,dodatkowe kredyty dla Min. Spr. Zagr., wniosek Min. Spraw Zagr. zatwierdzenie protokułu w sprawie uregulowania żeglugi napowietrznej pomiędzy Polską a Wielką Brytanją, projekt ustawy o ratyfikacji traktatu handlowego i nawigacyjnego pomiędzy Polską i Holandją, projekt ratyfikacji umowy polsko austrjackiej o wzajemnym obrocie prawnym, projekt o zwolnieniu od podatków państwowych przedstawicieli dyplomatycznych (ustawowo), projekt ustawy o zmianach w urządzeniach sądownictwa i postępowaniu cywilnem obowiązujących w b. zaborze rosyjskim.

Praca młodocianych kobiet.

W zakresie pracy młodocianych, oraz kobiet zatrudnionych w zakładach pracy przemysłowgórniczych, hutniczych, w handlu, biurowości; komunikacji i przewozie oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nie obliczonych, a prowadzonych w sposób przemysł., niezależnie od tego, czy te zakłady pracy są własnościa prywatną, państwową,, czy samorządową obowiązują ogólne przepisy z dnia 18 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. 1920 r., Nr 2, poz: 7); uzupełnione przez przepisy ustawy niniejszej.

Młodocianymi w rozumieniu ustawy niniejszej są osoby płci obojej w wieku od lat 15 do do ukończonych lat 18.

Przepisom niniejszej ustawy podlega również praca młodocianych uczniów, terminatorów i praktykantów.

Zatrudnianie młodocianych i kobiet jest wzbronione w warunkach, w których praca jest szczególnie niebezpieczna lub szkodliwa dla zdrowia oraz przy robotach ciężkich lub niebezpiecznych dla zdrowia, moralności i dobrych obyczajów, a w szczególności zabronione jest zatrudnienie kobiet przy transmisjach, przy procesach chemicznych oddziałujących szkodliwie na organizm i przy dźwiganiu ciężarów. Spisy takich robót wydawać będzie w miarę potrzeby, minister pracy i opieki społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami po zaciągnięciu opinji organizacji zawodowych pracodawców i pracowników.

Przyjmowanie do pracy zarobkowej dzieci przed ukończeniem lat 15 jest wzbronione.

Młodocianych przyjmować wolno do pracy jeżeli przedstawią świadectwo z ukończenia lat 15. zezwolenie przedstawiciela władzy rodicielskiej lub opiekuńczej, dowody z wykonania obowiązku szkolnego i świadectwo lekarza wskazanego przez inspekcję pracy, że dana praca nie przekracza sił młodocianego.. Świadectwa są bezpłatne i niepodlegają opłacie stemplowej.

Zarząd przedsiębiorstwa winien w każdym czasie na żądanie inspektora pracy zarządzić bezpłatne badanie młodocianych przez lekarza wskazane przez inspektora pracy, dla stwierdenia, czy praca,, przy której młodociany jest zatrudniony, nie przekracza jego sił fizycnych i nie szkodzi jego rozwojowi..

Na podstawie orzeczenia lekarza, inspektor pracy ma prawo zakazać zatrudnienią młodocianego przy danej pracy, wskazując jednocześnie przy takiej pracy młodociany zatrudniony być może..

Odpoczynek nocny młodocianych trwać powinien najmniej 11 godzin bez przerwy i obejmować w zakładach, pracujących na jedną zmianę. czas między 8 wieczorem a 6 rano, a dla zakładów, pracujących na 2 zmiany — czas między 10 wieczorem a 5 rano.

Zakaz pracy nocnej nie stosuje się do młodocianych płci męskiej powyżej lat 16:

A) w wypadkach siły wyższej, które nie mogły być przewidziane, ani powstrzymane, a które, nie mając charakteru perjodycznego, stanowią przeszkodę w normalnym ruchu zakładu przemysłowego;

B) w gałęziach przemysłu, wyszczególnion. poniżej przy pracy, która z natury rzeczy musi być prowadzona bez przerwy dniem i nocą: a) fabryki żelaza, stali, prace w których są używane piece płomienne (odbijające) i regeneracyjne, galwanizacja blachy żelaznej i drutu (z wyłączeniem warsztatów dla odczyszczania rdzy;) b) huty szklane; c) papiernie; d) cukrownie, wyrabiające surowy cukier;

C) w kopalniach węgla praca pomiędzy godziną dziesiątą wieczorem a piątą rano może być dozwolona jeśli przerwa między dwoma okresami pracy wynosi zwykle godzin 15; nie może ona być dozwolona w żadnym razie, jeśli przerwa ta wynosi mniej, niż godzin 13.

Młodociani obowiązani są do uczęszczania na naukę dokształcającą lub dla analfabetów.

Do obowiązujących godzin pracy wlicza się godziny nauki zawodowej i dokształcającej w szkołach dla młodocianych uczniów, terminatorów w liczbie, nie przekraczającej 6 godzin tygodniowo. Regularne odbywanie tej nauki winno być wykazane zaświadczeniem odpowiedniego zakładu naukowego.

Zatrudnianie młodocianych w godzinach nadliczbowych, oprócz wypadków, przewidzianych w art. 6 p. a) ustawy z dnia 18 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu jest wzbronione.

Pracodawcy, zatrudniający młodocianych, obowiązani są prowadzić wykaz młodocianych według wzoru ustalonego przez ministra pracy i opieki społecznej.

Wykaz ten winien być okazywany na żądanie organów inspekcji pracy. Ponadto w zakładach pracy, zatrudniających młodocianych, winien być wywieszony w miejscu widocznem spis młodocianych, ze wskazaniem początku i końca pracy, przerw w pracy i rodzaju pracy.

Zatrudnianie kobiet w kopalniach pod ziemią jest wzbronione.

Odpoczynek nocny kobiet trwać winien conajmniej 11 godzin bez przerwy i obejmować dla zakładów, pracujących na jedną zmianą, czas między 8 wieczorem a 6 rano, a dla zakładów pracujących na dwie zmiany—czas między 10 wieczorem a 5 rano.

Przepisy te nie rozciągają się w stosunku do kobiet powyżej lat 18 na wypadki: a) objęte punktem a) art. 6 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dz. U. R. P. 1920 r. Nr: 2, poz: 7); b) objęte punktem a) atr. 11 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. z wyjątkiem zakładów, wchodzących w zakres przemysłu wytwórczego i prze

twórczego; c) wypądki, gdy przerabiane są surowce lub półprodukty, ulegające bardzo szybkiemu zepsuciu, o ile to niezbędne jest dla zabezpieczenia tych materjałów przed natychmiastowem zepsuciem.

W razie stosowania pracy nocnej w wypadku objętym punktem c) artykułu niniejszego, należy poprzednio uzyskać zezwolenie od inspektora pracy właściwego okręgu.

W gałęziach przemysłu, podlegających wpływowi pór roku (przemysł sezonowy) oraz w okolicznościach, spowodowanych szczególnemi udowodnionemi potrzebami zakładu pracy, może być odpoczynek nocny dla kobiet powyżej lat 18 zmniejszony do 10 godzin na dobę, lecz tylko 60 godzin w ciągu roku kalendarzowego i po otrzymaniu poprzedniego pozwolenia od inspektora pracy właściwego okręgu.

Przedsiębiorca, zatrudniający ponad 15 kobiet, obowiązany jest do urządzenia dla nich osobnych ustępów, ubieralni i umywalni.

W zakładach, gdzie pracuje ponad 100 kobiet, winien przedsiębiorca utrzymywać dla nich urządzenie kąpielowe oraz żłobek dla niemowląt.

Matkom karmiącym służy prawo korzystania w ciągu godzin pracy z dwóch półgodzin. przerw w pracy, wlicza się do godzin pracy.

Kobieta w stanie ciąży ma prawo przerwać pracę z chwilą złożenia świadectwa lekarskiego że spodziewac się można rozwiązania nie później niż za sześć tygodni..

Kobieta w stanie ciąży służy prawo korzystania z przerw w pracy nie dłuższych, aniżeli 6 dni w ciągu jednego miesiąca..

Nie wolno zatudniać kobiet w ciągu sześciu tygodni od dnia porodu..

W ciągu wszystkich przerw, przewidzianych w artykule niniejszym, pracodawcy nie wolno rozwiązać, ani wymówić służbowego stosunku pracy.

Za przekroczenie przepisów niniejszej ustawy osoba, zarządzającą przedsiębiorstwem, ulegnie karze aresztu do sześciu tygodni i grzywnie od 50 złotych do 25 złotych lub jednej z tych kar.

Surowsze postanowienia ustaw karnych dzielnicowych pozostają w mocy.

Właściwe dla spraw tych są sądy powiatowe lub sady pokoju.

Do dzieci w wieku do 15, które przed ogłoszeniem ustawy rozpoczęły pracę w charakterze pracowników, terminatorów, praktykantów i uczniów, stosują się przepisy ustawy niniejszej, dotyczące młodocianych.

Czas wejścia w życie niniejszej ustawy w odzielnych dziedzinach pracy określi rozporządzenie rady ministrów na wniosek ministra pracy i opieki społecznej, nie przekraczając jednak terminu rocznego do dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

KRONIKA

— OSOBISTE.

General Wróblewski dow. Dywizji wyjeżdża na 6 tygodniowy urlop odpoczynkowy do Małopolski.

Zastępstwo obejmuje Pułkownik Maciej Puchallak dca piechoty dywizyjnej.

Funkcje Prezesa tutejszego Koła L. O. P. P. obejmuje starosta p. Zd. Stefański.

— STOWARZENIE RZEM. CHRZESC. POD WEZW. ŚW. JOZEFA W KALISZU.

Zarząd uprzejmie prosi wszystkich członków naszego Stow. o przyjęcie czynnego udziału w oddaniu ostatnich usług długoletniemu członkowi ś. p. Z. Urbańskiemu w dniu 17 bm.

Zbiórka w gmachu Stowarzyszenia o godz. 3 m. 30 pp. skąd wymarsz do kościoła Św. Mikołaja.

ZARZĄD.

— WYSCIGI TOW. CYKLISTOW KALISZ TUREK.

Zarząd Towarzystwa cyklistów w Kaliszu niniejszym zawiadamia, iż w dniu 28 bm. niedziela., odbędą się wyścigi dla członków zaprzyjaźnionych Towarzystw na dystansie Kalisz—Turek i z powrotem. Nagrody w żetonach i w przedmiotach pamiątkowych.

Zapisy do dnia 25 bm. przyjmuje kapitan Towarzystwa p. Karol Szpecht, telef. 250.

— Z MIASTA.

Dowiadujemy się, że znany przemysłowiec i b. właściciel Warszawskich kino teatrów otwiera w Kaliszu kino teatr „Oaza" jaki po gruntownem wyremontow. ulepszeniu, wzorowanemu na warszawskich teatrach, zamierza dać Kaliszanom jedyne miejsce dla spędzenia wieczorów towarzyskich, czego Kailsz braku odczuwa.

Odnowiony, sympatycznie urządzony teatrzyk i jak zapewnia Dyrekcja, z pierwszorzędnymi obrazami t. zw. „szlagierami salonowymi" przy koncertowej muzyce da możność nawet wybrednej publiczności spędzania długich jesiennych i zimowych wieczorów.

Jak wiemy, dyrekcja specjalny kładzie nacisk na wyświetlanie obrazów życiowo psyhologicznych i na orkiestrę przy zespole której w antraktach mają być dawane koncerty symfoniczne. Fachowy kierunek kino teatru, może liczyć w mieście naszem na frekwencję lepszej publiczności.

— SZCZYT OSZCZEDNOSCI.

Podajemy jeszcze jeden z wielu wypadków, ilustrujących wymownie, jak krzywdząco niekiedy skarb państwa stosuje ustawę o przerachowaniu marek na złote.

Do istniejącego w Starym Sączu klasztoru SS. Klarysek, należało swego czasu 40 wsi, z których dochód przeznaczony był na utrzymanie zakonnic. Gdy Józef II skonfiskował dobra kościelne, odebrano i klasztorowi temu jego posiadłości, wyznaczając mu w zamian skromną, ale wystarczającą na utrzymanie 36 zakonnic dotację pieniężną. Po wprowadzeniu w roku 1919 w miejsce koron marki polskiej, rząd polski przerachował tą dotację na marki w relacji 0,70 Uszczupliła się więc ta dotacja, ale zawsze jeszcze była wystarczającą. Obecnie jednak po wprowadzeniu waluty złotowej, przerachował rząd znowu dotację tą na złote w relacji 1800000 a wskutek tego dostaje obecnie klasztor ten na utrzymanie 36 zakonnic aż 17 groszy rocznie, czyli niespełna pół grosza na 1 zakonnicę.

— TERMINY PŁATNOSCI PODATKOW.

Ministerjum Skarbu przypomina, iż w dniu 30 września upływa termin wpłaty 1 raty podatku od nieruchomości miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich.

Do 15 października również winna wpłynąć druga rata podatku gruntowego wraz ze 100 procentową podwyżką.

Do 15 października również wpłacony być winien podatek przemysłowy od obrotu za pierwsze półrocze rb. przez mniejsze przedsiębiorstwa.

Pierwsza część drugiej raty podatku majątkowego wpłacana jest od dnia 10 bm. do dnia 10 października, 2 część drugiej raty podatku tego wpłacana będzie od 10 listopada do 10 grudnia rb.

Pozatem na drugą połowę września i na październik rb. przypada jedynie wpłata zwykłych co miesiąc pobieranych podatków.

Giełda Warszawska w Złotych.

New-Jork	5.18½
Londyn	23.20
Paryż	0.27.70
Szwajcarja	0.98.00
8% pożycz. zł.	6.00
4% poż. prem.	0.70
Bony zł. S. II A.	0.88
Listy Tow. K. Ziem. 4½	27.50

DENTYSTA
Wolpe-Lampert
GŁÓWNY RYNEK № 17
dom Salamonowicza) przyjmuje od 10 rano do 7-ej wiecz. 804

W Dżungli Kochinchiny

32) *romans z francuskiego.*

— Chodź pan ze mną, a przekonamy się o ile miałem słuszność.

Ranek już był i deszcz ustał, życie zaczynało się budzić na dziedzińcu misyjnym, do którego udali się Piotr z misjonarzem. Minąwszy kilka budynków, Rawenna zatrzymał się wraz ze swym towarzyszem przed dużemi drzwiami z prostego, heblowanego drzewa na którym wymalowany był biały krzyż.

— To jest nasz szpital misyjny — objaśnił Rawenna i zapukał mocno.

Drzwi obróciły się ciężko na skrzypiących zawiasach i obaj weszli. Mała salka szpitalna zawierała cztery łóżka, z których jedno tylko było zajęte. Leżała na nim zbiegła kobieta z plemiena Mojów, której misjonarz dał u siebie przytułek. Na widok wchodzących, kobieta podniosła się nawpół i spojrzała zalękniona. Piotr niemniej od niej wzruszony ścisnął ramię ojca Rawenny.

— Rozumiem — wyszeptał z cicha. Chcecie dowiedzieć się cos od niej... Czy tylko zechce mówić?

Rawenna usiadł przy łóżku i ujął łagodnie obie ręce kobiety, która zwróciła ku niemu twarz młodą i prawie piękną, mimo nieregularnych rysów. Usta delikatnie narysowane drżały lekko, lecz nie wyrzekły ani słowa, a tylko wzrok jej spoczywał pytająco na twarzy misjonarza, który patrzył jej prosto w oczy z wyrazem namysłu i powagi.

— Słuchaj — rzekł do niej. Gdy wczoraj znalazłem cię na progu mego domu, byłaś bez duszy prawie, raniona, głodna, ścigana przez złych ludzi. Przygarnąłem cię, nie pytając skąd przychodzisz, ani po co. Kazałem cię leczyć i pielęgnować, nie dbając o gniew twoich braci, którzy są mściwi i szukać będą nademną pomsty.

Zatrzymałem się chwilę, skupiając we wzroku swoim wszystkie siły ducha, by wlać w kobietę pożądany spokój niezbędny dla złożenia wyznań. Lursak stał przy nim, śledząc z niepokojem twarz kobiety, od której zależne były w tej chwili najdroższe jego pragnienia. Słuchała księdza z uwagą, usiłując pochwycić znaczenie jego słów.

— Wiedziałam, że jesteś dobry dla nieszczęśliwych i dlatego przyszłam, ale ty mi nie każesz odejść? — dodała z trwogą.

— O nie, zostaniesz tu póki sama zechcesz ale teraz ja do ciebie, przychodzę i potzzebuję twojej pomocy

— Cóż mogę zrobić? — pytała.

— Nic, tylko odpowiadać na pytania, które ci zadam, szczerze, bez wykrętów, nie zmieniając nic i nie zatajając. Czy zrobisz to?

Przymknęła oczy i pochyliła głowę.

— Tak, tak — rzekła po chwili. Powiem ci wszystko, całą prawdę.

Rawenna odetchnął z ulgą, twarz jego rozjaśniła się, spojrzał radośnie w stronę Piotra, dając mu znak, że sprawa pójdzie dobrze. Potem zażądał od swej pacientki, by patrzyła mu w oczy i zadawał jej zwolna pytania.

— Czy to wczoraj wyruszyć miała pielgćzyrmka kobiet?

Odwróciła głowę zadrżała lecz skinęła potwierdzająco.

— Patrz na mnie — rozkazał Rawenna. W ten sposób tylko uwolnisz się od władzy Dżingi, która zabroniła ci mówic i zdaleka jeszcze próbuje cię przymuszać. Mów teraz skąd ruszyć miała pielgrzymka?

— Z trzeciego tarasu za wioską — wyznała kobieta

Zerwała się z łóżka, widocznie wzburzona i zdawała się nasłuchiwać.

— A potem? — powtórzył Rawenna.

Milczała, nieruchoma, jak skamieniała.

— Dlaczego nie odpowiadasz?

— Nie mogę, nie mogę — wyszeptała, jeśli powiem, biada mi, gdy oni posłyszą.

Kto? Kto cię ma słyszeć? Wszak jesteśmy przy tobie, tylko ja i ten drugi biały człowiek. Kto cię słyszy? Powiedz, kogo się boisz?

— Najwpierw bogów z gór, a potem, oni, którzy mnie chcą zabić.

— No, no bez tych komedji. Wiesz dobrze, że tu nejma nikogo prócz nas, a my z pewnością nie zdradzimy cię przed nikim i nie powtórzymy nikomu tego, co nam wyznasz.

Odmówiła z dzikim uporem.

— Ja nie kłamię. Oni są tu blisko przy nas; zobaczcie sami, jeśli nie chcecie wierzyć.

Chwyciła misjonarza za rękę i z niezwykłą siłą szarpnęła go ku drzwiom, błyskawicznym ruchem odsunęła rygle i drzwi rozwarły się szeroko, ukazując widok na dziedziniec, nieco już rozjaśnionym, szarzejącym świtem.

— Widzisz tam — szepnęła zaledwie dosłyszalnie, trzymając wciąż dłoń misjonarza i wskauując nią w kierunku kaplicy.

Rawenna spojrzał i dostrzegł rzeczywiście cień ludzki, który szybko uciekał i rozwiał się niemal w oczach.

— Słyszałam kroki — rzekła kobieta znacznie już spokojniej. — Słyszałam, jak przyłożył ucho do szpary, a wyście nie wiedzieli.

— To prawda — potwierdził misjonarz, zwracając się do Piotra. — Nie naszym zmysłom mierzyć się z ich doskonałymi narzędziami czucia. Ci ludzie widzą i słyszą przez mury niemal. Jak ustrzedz się przed nimi?

Kobieta powróciła do swego łóżka i usiadła na niem z rękoma, skrzyżowanemi na piersiach.

— Pytajcie — rzekła a odpowiem na wszystko, tych rzeczy o których oni mówić wzbraniają.

— Jacy oni? — oburknął gniewnie Piotr. O kim mówisz?

— Czerwone bogi! — wyszeptała drżącemi usty.

Piotr i Rawenna spojrzeli na siebie bezradnie, wiedzieli już, że te czerwone bogi, których imię wywoływało jakieś krwawe wizje, kładą pieczęć na ustach krajowców, pieczęć milczenia, której zerwanie zdawało się niepodobieństwem. One to widocznie królowały w nieznanej świątyni, bożki jakieś zapewne, bałwany z drzewa lub kamienia, któremi czarownice posługiwały się, by wyzyskiwać łatwowierność biednych, nieoświeconych ludzi. (DCN.)

Wkrótce ukaże się **GWAR POLSKI** Ilustrowane pismo perjodyczne.

Kto chce wraz z ilustracją mieć bezstronne ujęcie zaszłych w ciągu tygodnia ważniejszych wypadków z życia Polski i zagranicy ten czyta **„Gwar Polski"**

Kto chce mieć informacje z dziedziny przemysłu, handlu i finansów. ten czyta **„Gwar Polski"**

Kto chce mieć wskazówki i artykuły z dziedziny rolnictwa ten czyta **„Gwar Polski"**

Kto chce mieć przegląd sportu, mód, trochę chumoru i rozrywki lub gustuje w powieściach ten czyta **„Gwar Polski"**

Kto chce mieć, lub ma na celu dobro Rzeczypospolitej i jej obywateli, a nie stronnictw i parji ten czyta **„Gwar Polski"**

Gwar Polski wychodzić będzie w każdą sobotę.

Cena poszczególnego numeru 80 gr. Prenumerata kwartalnie wraz z przesyłką 12 złot., rocznie 45 zł. Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Nowy-Świat 50 m. 4-a.

Redaktor Naczelny: Sławomir Rosochacki. Za wydawnictwo „Gwar Polski" Mikołaj Korwin-Sobiszewski. Redaktor odpowiedzialny Tadeusz Jaszczewski.

1774

Zważcie różnicę

pomiędzy

ZELÓWKAMI SKÓRZANEMI A PODESZWAMI I OBCASAMI KAUCZUKOWYMI PALMA

Dłuższa trwałość i większa wytrzymałość o buwla, elastyczny, przyjemny chód oraz taniość stanowią ich zalety wobec zelówek skórzanych!

Palma-Kauczuk Spółka z ogr. odp. Kraków. Grodzka 60.

Ostatnia nowość druku! Nadzwyczajna treść!

„ZŁOTA SZAJKA" znakomitego powieściopisarza i nowellisty

MIECZYSŁAWA ZGÓRZEWSKIEGO,

powieść sensacyjno-kryminalna w 2-ch tomach, osnuta na tle działań szpiegowskich na rzecz Niemiec, Czech i Bolszewji.

Jesteśmy przekonani, że wywoła ona niebywałe zainteresowanie wśród czytelników, którzy z wielkiem zaciekawieniem będą oczekiwać dalszych №№ nadzwyczajnej, na wskroś oryginalnej powieści. Każden № zawiera 16 str. druku.

Powieść ta napisana barwnym i porywającym stylem przez utalentowanego autora, trzyma czytelników w ciągłym napięciu!!!

Cena zeszytu 15 groszy. Cena zeszytu 15 groszy.

Dodatki do każdego zeszytu: Humor, Satyra, Aforyzmy. Ogłoszenia. Z zamówieniami na „Złotą Szajkę" zwracać się do Kantoru Gazet **„WYGODA", Warszawa, ul. Chmielna № 43.**

!!! Dotychczas wyszło 8-m zeszytów !!!

1773

Zakład ślusarsko mechaniczny.

Koncesjowany przez główny Urząd Miar w Warszawie Ludwika Kędzierskiego Kalisz, Towarowa № 5.

Przyjmuje do stemplowania wagi, odważniki, oraz przerabiam wagi wozowe. Jak również polecam na składzie wagi stołowe, dziesiętne i odważniki.

DZIAŁ MECHANICZNY

przyjmuje do reperacji maszyny do szycia, rowery, separatory, oraz wszelkie roboty wchodzące w zakres mechanictwa. Wykonuje szybko i po cenach konkurencyjnych

1718 L. Kędzierski.

BIURO ROLNICZO-HANDLOWE
W. WASZAK
W KALISZU
SKŁADY:

SZOSA SZCZYPIORNSKA 4, TEL. 96, BOCZNICA WŁASNA. ULICA MAJKOWSKA 10, TEL. 311.

poleca po cenach najniższych i na bardzo dogodnych warunkach płatności:

WĘGIEL DĄBROWIECKI i GÓRNOŚLĄSKI WE WSZYSTKICH GATUNKACH,

drzewo opałowe, superfosfat 18%, cement, wapno częstochowskie i papę.

Dla pracowników państwowych na raty.

FABRYKA OGRODZEŃ DRUCIANYCH

J. SZCZEPIKA

W KALISZU,

ul. Młynarska 9, (obok cmentarza) dom własny wykonuje wszelkie ogrodzenia z najlepszego drutu ocynkowanego jak to: ogrodów, parków, łąk, podwórzy, skwerów, szkółek ogrodniczych, cmentarzy grzebalnych, jak również posiada stale drut kolczasty, skobelki, arfy do węgla i żwiru, materace do łóżek, wycieraczki do nóg, kraty do okien i t. p.

CENY PRZYSTĘPNE.

1281

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Kaliszu, Józef Motylewski, zamieszkały w Kaliszu przy ul. Babinej Nr. 3 ogłasza, że w dniu 29 września 1924 roku od godziny 10-ej z rana w Kaliszu przy ul. Majkowskiej pod № 6, odbędzie się sprzedaż przez licytację ruchomości, a mianowicie 3 wagony żelaza, 11 worków mąki pszennej 29 worków mąki gryzowej i 250 ctr. otrąb, należących do Louisa Klingera i ocenionych na 2154 złotych.

Kalisz, dnia 12 września 1924 r.

1789 Komornik J. MOTYLEWSKI.

Poszukiwani do kina

KASJERKA młoda z poleceniem solidnych osób

KINO-MECHANIK ze świadectwami

BILETER uczciwy, czysty i dobrze odziany

ORKIESTRA kwartet lub kwintet zgrani, pod odpowiedzialnym dyrygentem.

Tylko piśmienne oferty upraszam składać w Gazecie Kaliskiej. 1790

Potrzebna

Wychowawczyni Izraelitka zaraz. Wiadomość Fabryczna 3. 1779

Stancja

dla panienek lub chłopców. Opieka macierzyńska. Wiadomość: Górnośląska № 28, sklep spożywczy. 1748

Absolwentka konserwatorjum lwowskiego

udziela lekcji

gry na fortepianie. Bliższa wiadomość w domu przy ul. Dobrzeckiej l. 2, II p-ro drzwi Nr. 7. 1534

Z powodu nagłego wyjazdu

SPRZEDAM

25 morgowe gospodarstwo, ziemia dobra, w tem 5 morgów łąki wyborowej, 1 morga lasku, z całorocznym urodzajem, z inwentarzem żywym i martwym. Wiadomość: na miejscu u właściciela Z. Ciesielski kolonja Dębe gminy Kamień, lub też w Kancelarji W-go Rejenta Sikorskiego w Kaliszu (gmach Sądu Okręgowego.) 1729

14 b. m. w parku na ławce zostawiłam

damską torebkę

z binoklami, kluczami i fotografiami. Znalazcę łaskawie proszę za wynagrodzeniem oddać Asnyka 44/16. 1786

Sklep z towarem

i urządzeniem w mieście Ostrowie zaraz do sprzedania. Oferty pod Nr. 301 do Gazety Kaliskiej. 1787